

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 20P/5/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5621200195
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr., LL.M. Ivana Stehlíková
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2022:5621200195.10

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš sudkyňou JUDr. Ivanou Stehlíkovou, LL.M., v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti F. J., nar. XX.XX.XXXX a B. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, so sídlom M. M. Hodžu 1784/30, Liptovský Mikuláš 031 80, IČO: 30 794 536, deti rodičov: matky H. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. F. XXX/X, Z. P., právne zastúpenej JUDr. Zuzanou Medveckou, advokátkou so sídlom Garbiarska 695, Liptovský Mikuláš a otca K. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXX/X, Z. P., právne zastúpeného JUDr. Evou Dorociakovou, advokátkou so sídlom 1. mája 697/26, Liptovský Mikuláš, v konaní o návrhu otca na zmenu úpravy styku s maloletými deťmi a protinávrhu matky na zvýšenie výživného, takto

rozhodol:

I. M e n í sa rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 11.09.2017 č. k. 20Pc/13/2017-56 v časti o vyživovacej povinnosti tak, že otec je p o v i n ý prispievať na výživu maloletých detí F. J., nar. XX.XX.XXXX a B. J., nar. XX.XX.XXXX výživným vo výške 120,- eur mesačne na každé maloleté dieťa, vždy do 15. dňa každého kalendárneho mesiaca vopred, k rukám matky maloletých detí, počnúc od 08.04.2021.

II. Zameškané výživné za obdobie od 08.04.2021 do 31.08.2022 vo výške celkovo 670,66 eur na obe maloleté deti súd p o v o ľ u j e otcovi splácať v splátkach po 20,- eur mesačne, spolu s bežným výživným, t. j. do 15. dňa každého kalendárneho mesiaca vopred k rukám matky maloletých detí, pričom prvá splátka je splatná právoplatnosťou tohto rozsudku s tým, že nezaplatením čo aj len jednej splátky riadne a včas je splatné celé zameškané výživné.

III. Vo zvyšnej časti súd návrh matky na zvýšenie výživného z a m i e t a.

IV. M e n í sa rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 28.01.2020 č. k. 1P/28/2019-111 v časti o úprave styku otca s maloletými deťmi tak, že otec je o p r á v n e n ý stykať sa s maloletými deťmi F. J., nar. XX.XX.XXXX a B. J., nar. XX.XX.XXXX

- každý páry kalendárny týždeň v čase od piatku od 17:00 hod. do nedele do 18.00 hod. a každú stredu v čase od 16:30 hod. do 18:00 hod. a počas sviatkov a prázdnin nasledovne

- počas Vianočných sviatkov v párnom kalendárnom roku od 23.12. od 09:00 do 26.12. do 18:00 hod., a v nepárnom kalendárnom roku od 30.12. od 09:00 hod. do 02.01. nasledujúceho kalendárneho roka do 18:00 hod.,

- počas jarých školských prázdniny od prvej soboty predchádzajúcej prvému dňu prázdnin od 09:00 hod. do prvej nedele nasledujúcej po poslednom dni prázdnin do 18.00 hod.,

- počas Veľkonočných sviatkov v nepárny rok od Zeleného štvrtka od 09:00 hod. do Veľkonočného pondelka do 18.00 hod.,

- počas letných školských prázdnin od 01.07. od 09:00 hod. do 15.07. do 18:00 hod. a od 01.08. od 09:00 hod. do 15.08. do 18:00 hod. a

- počas jesenných školských prázdnin každý páry rok od štvrtka od 09:00 hod. prvého dňa školských prázdnin do utorka do 18:00 hod. posledného dňa školských prázdnin s tým, že matka v uvedených

časoch o d o v z d á maloleté deti v mieste bydliska otca a otec maloleté deti po skončení styku v uvedených časoch o d o v z d á matke v mieste jej bydliska.

V. Matka je p o v i n n á maloleté deti na styk s otcom riadne pripraviť.

VI. Matka je p o v i n n á v prípade, ak z objektívnych dôvodov, ako je zdravotný stav maloletých detí, alebo iná závažná prekážka styku na strane matky, otca alebo maloletých detí, nebude možné realizovať styk otca maloletými deťmi, p o s k y t n ú ť otcovi náhradný termín v rovnakom rozsahu a v prípade, ak sú takéto objektívne dôvody na strane jedného dieťaťa, umožniť otcovi realizovať styk s druhým dieťaťom.

VII. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Otec podal na súd prvej inštancie dňa 26.01.2021 návrh na zmenu úpravy styku maloletého F. C. B., obaja nar. XX.XX.XXXX, ktorým sa domáhal rozšírenia styku s maloletými deťmi tak, že je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi v sobotu každého párneho týždňa a v nedeľu každého nepárneho týždňa v čase od 10:00 hod. do 17:00 hod. a každú stredu v čase od 16:30 hod. do 18:00 hod. Zároveň navrhol prevzatie detí v mieste jeho bydliska a odovzdanie detí v mieste bydliska matky; uloženie povinnosti matke v prípade nerealizácie styku otca s maloletými deťmi z dôvodov na strane matky alebo maloletých detí poskytnúť otcovi náhradný termín stretnutia a v prípade choroby na strane jedného z maloletých detí umožniť realizáciu styku otcovi s druhým maloletým dieťaťom v stanovenom termíne. Otec žiadal súdom upraviť oprávnenie poveriť prevzatím a odovzdaním maloletých detí svojich rodičov, a to H. J., nar. XX.XX.XXXX a A.. L. J., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom P. XXX/X, Z. P.. Otec návrh odôvodnil tým, že výkon rodičovských práv a povinností k maloletým deťom bol naposledy upravovaný rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 28.01.2020, č. k. 1P/28/2019-111 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 24.07.2020, č. k. 8CoP/28/2020-217. Od právoplatnosti a vykonateľnosti uvedených rozsudkov matka krátko dobu respektovala uvedené rozhodnutia, avšak hneď v auguste 2020 nastali zo strany matky vo vzťahu k uvedeným časom stretnutí rôzne zmeny, a to napríklad, keď matka chcela zmeniť termín stretnutia z 08.08.2020 na 09.08.2020 napísala otcovi len sms v znení: „Mením termín“, bez akejkoľvek možnosti vyjadrenia na strane otca. Pokiaľ ide o preberanie detí od matky, spočiatku prebiehalo preberanie detí v pokojnej atmosfére, keď otec si deti vyzdvihol v mieste bydliska matky a po ukončení styku ich vrátil matke v mieste jej bydliska. Matka vždy deti vyviedla pred vchodové dvere, dvere zavrela, pričom deti sa sami od seba s radosťou utekali zvíťat s otcom. Celé toto obdobie boli spokojné a vesele, hovorili otcovi a jeho rodičom, že ich ľúbia a bez rozpakov prejavovali pred nimi svoje emócie. Pri stretnutí aj odovzdávaní otca objali a pobožkali ho. Často hovorili, že ešte nechcú ísť domov ku maminke, že budú pri otcovi aj spať, že príde zase zajtra a oslovovali ho „tato“ a jeho rodičov „starký“ a „starka“. Nasledne nastala v správaní sa detí a ich postoji k otcovi a jeho rodičom zmena. Je pravdepodobné, že následne aj matka spozorovala, že deti si k otcovi a jeho rodičom vytvorili vybojný vzťah, že sa v ich spoločnosti cítili dobre a že sa tešia na ďalšie stretnutia. Otec uviedol obavy, že následne mohlo dôjsť k subjektívnemu ovplyvňovaniu názoru a správania sa detí vo vzťahu k otcovi a jeho rodičom, nakoľko pri nasledných stretnutiach s otcom došlo k výraznej zmene ich správania. Deti z ničoho nič začali hovoriť otcovi, „ty nie si našťato“, jeho rodičom „ty nie si našťstarký“, „ty nie si našťstarka“ a „my máme len jedného starkeho a jednu starku“. Otec sa snažil s deťmi porozprávať a vysvetliť im, že to nie je pravda, že predsa majú aj ďalších starých rodičov z otcovej strany. Keď im otec povedal, že uvedené skutočnosti nie sú pravdivé a kto im to povedal, odpovedali „maminka povedala“. Otec taktiež pozoroval zmeny v bezprostrednom správaní detí vo vzťahu k nemu, prestali otca objímať, dávať mu božky, pričom odpoveďou detí na ich odmietavý postoj bolo: „Maminka povedala, že nemožeme“. Pri odovzdávaní detí späť matke deti už od auta kričali: „Maminka, nebožkali sme, nestískali sme“. Rovnako zmena postoja správania detí nastala pri konzumácii jedla a pitia u otca, keď napriek skutočnosti, že deti boli očividne hladné, nad plnými taniermi smutne pozerali a nejedli, lebo „maminka povedala“. Pred otcom začali mať deti rôzne verbné prejavy, keď mu začali rozprávať „ty nie si našťtato, my máme svojho ocinka Maťa“ (je možné, že sa jedná o priateľa alebo bližku osobu na strane matky). Nasledne pri ďalších stretnutiach B. odmietala s otcom ísť s tým, že sa ho bojí, a tak sa dvoch nasledných stretnutí zúčastnil len F..

Od uvedeneho obdobia sa uvedená situácia vygradovala tým spôsobom, že deti už nevychádzali pred bytovku, vždy len matka prisla otcovi ku vchodovým dverám mi oznámiť, že deti sa ho boja a na stretnutie s ním nechcu ísť. Otec pri uvedených situáciách nemal možnosť ani deti presvedčiť, aby s ním na stretnutie šli. Matka gradovala v detoch napaťujú situáciu, čo malo negatívny dopad na ich spôsob správania sa k otcovi. Uvedené odovzdávanie detí sa následne zhoršilo natoľko, že matka pri ďalších stretnutiach vyťahom zviezla deti do pivničných priestorov a otcovi bránila ísť za nimi. Keď ju otec dohradne požiadala, aby ho za nimi pustila, deti sa skrývali so starsou dcerou matky, ktorá si celú otcovu komunikáciu s deťmi vždy nahrávala na mobilný telefón. Otec nedal súhlas dcerke matky z prvého manželstva, aby si vyhotovovala jeho zvukové či obrazové záznamy. Deti sa ku otcovi začali správať agresívne, často pozerali na matku, ktorá stála za rohom a posunkami im dávala znamenia. Otec veľmi ťažko znášal výkony jeho tri a pol ročných detí v znení: „Chod preč, nasadni do auta a zmizni“, „Ty nie si mojej tate, a príde Maťo, zachráni nás a zabije Ťa!“ Z psychologického hľadiska uvedená situácia negatívne vplyvajú na zdravý vývin detí, pričom s ohľadom na vek a sťaždium vývoja osobnosti detí je pravdepodobne, že tak závažné verbaálne výkony, ktoré si vo vzťahu k otcovi osvojili, museli prijať od starsích osôb. Z uvedeného konania matky jednoznačne vyplýva, že matka svojím konaním pri odovzdávaní detí nerespektuje výrok I. bod 3 rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 1P/28/2019, o tom, že je povinná maloleté deti na styk s otcom riadne pripraviť. V zmysle odvodnenia rozsudku Krajského súdu v Žiline, č. k. 8CoP/28/2020 - 217 zo dňa 24.07.2020 na str. 11 vyplýva, že matka je povinná maloleté deti na styk s otcom pripraviť a spolupracovať pri odovzdávaní maloletých detí. Skutočnosť, že matka poverí svoju najstaršiu dceru strážením detí v pivničných priestoroch bytového domu pri odovzdávaní detí a ziadnym spôsobom nezasiahne, keď si najstaršia dcéra matky uvedenú situáciu nahráva na mobilný telefón, nie je v ziadnom smere splnením povinnosti matky o spolupráci s otcom pri odovzdávaní detí. Posledný traumatizujúci pokus k prevzatíu detí sa uskutočnil v stredu, 09.12.2020, keď sa otec v uvedenom čase zúčastnil prevzatia detí spolu so svojou matkou, nakoľko vo vzťahu k bývalej partnerke mal už po predchádzajúcich skúsenostiach obavy z jej správania. Matka detí na matku otca nakričala, že tam nemá čo hľadať a nežiada sa jej na ňu pozeráť. Otec následne šiel spolu so svojou matkou do suterénu bytového domu, kde sa nachádzajú pivničné priestory a keď ho deti uvideli, začali kričať: „My nejdeme, bojíme sa, nejdeme, ty nie si náš tatinó“. Otec sa následne detí spýtal, kto im to povedal, na čo maloleté deti odpovedali: „Maminka“. Maloletý F. pri uvedenej situácii otcovi uviedol: „Príde Maťo a zabije Ťa pisťolou, zastrelí Ťa“. Keď sa otec opýtal, kto je Maťo, F. odpovedal: „Maťo je veľký“. V zmysle poslednej súdnej úpravy je otec oprávnený stretávať sa s deťmi v čase od 10:00 hod. do 15:00 hod. v sobotu každého párneho týždňa a v nedeľu každého nepárneho týždňa a vždy v stredu v čase od 16:30 hod. do 18:00 hod., avšak v takomto rozsahu sa styk od 09.12.2020, kedy nadobudli predmetné súdne rozhodnutia právoplatnosť, vôbec nerealizuje. Pritom súdne rozhodnutie je pre rodičov záväzná a nemožno ho jednostranne a svojvoľne meniť. Take to konanie je porušením právnej povinnosti. Aktuálna situácia v nadväznosti na Covid - 19 nemožno byť automaticky považovaná za dôvod, ktorý ospravedlňuje nerespektovanie súdnych rozhodnutí. Pokiaľ ide o aktuálne protiepidemiologické opatrenia, každý z rodičov je povinný ich dodržiavať, avšak nebolo vydané žiadne všeobecné opatrenie za kazu realizácie styku rodičov s deťmi, pokiaľ nezijú v spoločnej domácnosti, ani akekoľvek odporúčanie príslušného orgánu, ktoré by striedavú starostlivosť či styk rodiča s maloletým dieťaťom zakazovalo. Z pohľadu otca je opäť nevyhnutné, aby bol styk s deťmi upravený ingerenciou súdu, nakoľko matka vyjadreniami o zdravotnom stave detí, ktorý otcovi ziadnym relevantným spôsobom nepodložila, bráni otcovi v kontakte s deťmi a realizácii styku v zmysle aktuálnych súdnych rozhodnutí. Matka otcovi takmer od polovice decembra tvrdí, že maloleté deti sú neustále choré, a to je jeden z dôvodov, prečo odmieta realizáciu uvedeneho styku. Matka ziadnym spôsobom neprejavila vôľu, že by otcovi ponúkla akýkoľvek náhradný termín stretnutia. Taktiež, pokiaľ je choré jedno dieťa a druhé je v zmysle vyjadrení matky zdravé, nie je dôvod na to, aby matka bránila otcovi v kontakte s aspoň jedným dieťaťom. Matka doteraz otcovi nikdy neumožnila v prípade choroby jedného dieťaťa realizovať právo styku s druhým dieťaťom. Podľa aktuálnej úpravy si má otec prevziať deti v mieste bydliska matky a po ukončení styku ich vráti matke v mieste jej bydliska. Preberanie detí v mieste bydliska matky a detí sa však neosvedčilo. Matka uvedenú skutočnosť zneužíva, a to tak, že deti nevyvedie pred bytový dom (deti sa skrývajú v pivničných priestoroch) a ziadnym spôsobom nie je nápomocná pri ich odovzdaní otcovi, svojím správaním len zhoršuje uvedenú situáciu. Otec v uvedenom návrhu navrhuje, aby v čase začatia styku, odovzdala deti matka otcovi alebo ním poverenej tretej osobe v mieste bydliska otca a po ukončení styku otec vráti deti matke v mieste jej bydliska. Pokiaľ ide o osobu poverenú otcom, otec navrhuje, aby to boli jeho rodičia, nakoľko v živote sa vyskytnú situácie, keď bude nevyhnutne

‘ zabezpečiť ‘ prebratie detí ‘ aj inou osobou. Pri uvedenom otec opaťovne vychádza z neadekvátnej reakcie matky voči jeho matke, ktorá sa zúčastnila preberania detí spolu s otcom. Rodičov otca detí veľmi dobre poznajú, sú to ich starí rodičia, a preto nejedná sa o akekoľvek cudzie osoby.

2. Uznesením zo dňa 17.02.2021, č. k. 20P/5/2021-36 súd návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 24.03.2021.

3. Matka sa k návrhu otca vyjadrila písomne dňa 08.04.2021. Vyjadrila nesúhlas s návrhom. Podľa matky od posledného rozhodnutia upravujúceho styk otca s maloletými deťmi nedošlo k takej zmene pomerov, ktorá by umožňovala zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia. Keď nedošlo k takej závažnej zmene pomerov umožňujúcej zmenu pôvodného rozhodnutia o úprave styku, navrhla návrh otca zamietnuť. Ani zo samotného návrhu otca nevyplýva žiadna podstatná zmena pomerov. V zmysle ustálenej judikatúry sa na zmenu pôvodného rozhodnutia vyžaduje, aby išlo o podstatnú zmenu pomerov, ktorá sa zásadným spôsobom prejavila v pomeroch účastníkov. Podľa matky takáto zmena pomerov nie je preukázaná a ani daná. Matka nesúhlasí s odovzdávaním detí v mieste bydliska otca. Má za to, že je v najlepšom záujme detí, aby boli odovzdávané v mieste jej bydliska. Rovnako matka vyjadrila nesúhlas s poskytnutím náhradného termínu v prípade nerealizácie styku s deťmi z dôvodov na strane matky alebo detí, keď z návrhu otca nevyplýva ani rozsah a čas poskytnutia náhradného termínu, preto návrh nie je dostatočne špecifikovaný a teda nevykonateľný. Matka nevidí opodstatnenosť návrhu ani v časti umožnenia styku s jedným dieťaťom v prípade choroby na strane druhého dieťaťa. Takisto nie je v záujme maloletých detí ich prevzatie zo strany rodičov otca, ktorí ku nej prechovávajú negatívne emócie a navyše nie sú ani účastníkmi konania. Matka spolu s vyjadrením podala návrh na zvýšenie výživného na maloleté deti s návrhom výšky výživného 250 eur mesačne na každé z maloletých detí, počnúc dňom podania návrhu. Návrh na zvýšenie výživného matka odôvodnila výdavkami v súvislosti so zdravotným stavom detí, aktivitami a výdavkami na ich ďalšie potreby. Naposledy bola vyživovacia povinnosť otca voči deťom určená rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 11.09.2017, č. k. 20Pc/13/2017-56 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 29.05.2018, č. k. 5CoP/28/2018-200, podľa ktorých je otec povinný prispievať na výživu maloletých detí výživným vo výške 100 eur mesačne na každé z nich. V doplnení k vyjadreniu zo dňa 07.06.2021 matka doplnila svoje vyjadrenie tak, že navrhla, aby bol zmenený rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 28.01.2020, č. k. 1P/28/2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 24.07.2020, č. k. 8CoP/28/2020 v časti týkajúcej sa styku otca s maloletými deťmi tak, že otec bude oprávnený stýkať sa deťmi v užšom rozsahu, a to v sobotu párneho týždňa od 10.00 hod. do 13.00 hod. a v nedeľu nepárneho týždňa od 10.00 hod. do 13.00 hod.

4. Súd na prejednanie veci nariadil pojednávanie. Na pojednávaní konanom dňa 07.06.2021 otec na podanom návrhu pokiaľ sa týka jeho dôvodov trval a zároveň návrh korigoval tak, že navrhol, aby súd upravil styk s deťmi tak, že je oprávnený sa s maloletými deťmi stretávať každý páry vikend od piatku od 17.00 hod. do nedele do 18.00 hod. a každú stredu od 16.30 hod. do 18.00 hod. Otec na pojednávaní vypovedal, že od podania návrhu sa situácia ohľadom stretávania s deťmi nijako nezmenila v pozitívnom smere. S deťmi sa aktuálne stretáva len na pár minút. V stretnutiach nastala zmena od novembra 2020 a odvtedy žiadna pozitívnejšia zmena nenastala. Je to stále horšie. Príde pred bytovku, matka otvorí vchodové dvere na bytovke, keď deti niekedy aj vybehnú von, ale následne sa vrátia do vchodu. Kde ide matka potom idú aj deti. Keď ide na prvé poschodie, vystupujú za ňou aj deti a keď ide na vyššie poschodie, alebo na medziposchodie vyššie a vyššie, idú za ňou aj deti. Pokiaľ sú vo vchode v bytovom dome, komunikujú deti cez vetracie okienko, avšak to sa už ani komunikáciou nedá nazvať, pretože už ani nič nepovedia. Keď sa ich pýta, či niekde idú, tak vždy predtým, ako by zareagovali, tak sa obzerajú za matkou, ktorá im dáva inštrukcie, ako majú reagovať. Otec uviedol, že chodí za deťmi v časoch určených súdom, teda v stredu, aj cez vikend. Prinesie deťom nejakú drobnosť a nákup, ktorý prevezme matka alebo jej staršia dcéra. Predtým, keď to prebiehalo v poriadku, tak to prebiehalo tak, že matka vyšla pred vchodové dvere, deti sa rozbehli za ním aj za jeho mamou alebo otcom, s ktorými vždy prišiel, stisli ich, dali im pusu a bez problémov s nimi odchádzali. Pár týždňov to prebiehalo takto bezproblémovo. Zmeny v správaní detí si otec začal všímať, keď deti odovzdával matka a ako vystúpili z auta kričali, že sa nestískali, že sa nebozkávali. Keď sa pýtal, prečo to tak hovoria, tak povedali, že maminka zakázala. Deti v tom čase, ako chodili do jeho domácnosti, tak chceli tam aj spať, najmä B. si ľahla na svoju posteľ. U neho majú deti kompletne zariadenú detskú izbu a B. sa pýtala, kedy konečne bude spať u tatina. Potom nastali zmeny v správaní a už k tomu ani neprišlo, že by deti spali u neho. Zrejme začalo matke vadiť to, že deti si na neho veľmi rýchlo zvykli, že si ho obľúbili a rovnako aj jeho rodičov. Pretože po

bezproblémových stretnutiach, zrazu deti začali vykrikovať, že nie je ich tatino, že ani starkí nie sú ich starí, že majú iného tatina, že je to Maťo, Maťo je veľký, že ho zabije. Toto je všetko aj na zvukových záznamoch, ktoré predložil súdu. Keď bol styk bezproblémový, jeho mame povedali, že navarila výborný obed. Potom sa stala situácia, že F. sedel nad obedom smutne nad tanierom, a keď sa ho opýtal, čo sa deje, tak povedal, že mamina povedala, že nie. Takýmto spôsobom matka nevhodne ovplyvňuje deti a už im zakázala čokoľvek v jeho domácnosti z čoho sa tešili a mali radosť. Otec vypovedal, že má pocit, že matka deti ovplyvňuje, pretože celý čas mu vykrikovala, že deti vychová proti nemu. Deti akokoľvek sa začali negatívne voči nemu a jeho rodičom správať, tak to popisovali tak, že maminka zakázala. Keď ich aj stretne náhodne na ulici, tak matka ich odháňa, zabraňuje im, aby ho kontaktovali. S deťmi bol poslednú dobu veľmi málo. Keď bola korona, nemohol sa s nimi stýkať, lebo matka sa takto rozhodla, pritom jej otec je kamionista a chodil k deťom aj bez rúška a bez obmedzení, on však nemohol. Deti, napriek tomu, keď sa po troch mesiacoch stretli, tak si pamätali a išli s radosťou k nemu. Potom sa to v novembri zmenilo. Deti boli u neho vždy spokojné, jedli, varili vyberané jedlá, biopotraviny, snažili sa stravovať ich kvalitne, pritom stravu v škôlke majú takú ako všetky ostatné deti. Otec uviedol, že nemá právo o ničom rozhodnúť, o všetkom rozhoduje matka, on je len otec na papieri a len na platenie výživného. Pokiaľ sa týka protinávruhu matky, čo sa týka styku, je to neprijateľné, keď aj to málo, čo má určené styk súdom má byť ešte oklieštený. Od narodenia detí je odkázaný na podávanie návrhov na súd, aby vôbec svoje deti videl. Otec uviedol, že aj keď deti motivuje tak, že pôjdu kŕmiť kačky, pôjdu ku vode, alebo púšťať lietadlo, deti aj tak nejdú. Nasilu ich nechce brať, pretože mu je vykrikované, že deti stresuje. Pokiaľ to raz urobil, tak matka začala vykrikovať na celú ulicu: „Ľudia, pozerajte sa, ako otec kradne deti.“

5. Na pojednávaní konanom dňa 07.06.2021 matka vypovedala, že spočiatku deti chodili relatívne v poriadku k otcovi. Aj keď nechceli ísť, tak ich vždy presvedčila. Pokiaľ má popísať zmenu, čo sa udialo, nevie, čo sa stalo. Deti jej nič nepovedali. F. spomenul, že otec chcel, aby u neho spali, oni to odmietli, toto je možno spúšťač, báli sa asi, že si ich tam nechá, že budú bez nej. Nie je pravda, že by ich nepripravovala na styk. Aj im vysvetlila, že to nie je tak, že by tam ostali, že sa vždy vrátia, že sa tam pohrajú a vrátia sa, ale aj tak to odmietajú. Teraz je to tak, že sa snaží, aj ich oblečie a idú von. Nie je pravda, že by nemali vhodné oblečenie na zimu, majú vždy aj vo vreckách v bunde rukavice, majú šál, čiapku na hlave v zime. Keď je teplejšie, tak samozrejme sú tiež prispôsobené týmto podmienkam. Matka uviedla, že má s nimi ale už doma problém, a to ich obliecť, pretože F. kope, kričí, že nechce ísť. Vysvetlí im, že idú na chvíľku, že sa zahrajú, ale odmietajú to. Ona nevie uviesť prečo. Myslí si, že to môže byť to spanie, inak nevie uviesť príčinu. Aj deťom povie, že idú vonku, aby chceli ísť vôbec z bytu, zídu dole a keď zistia, že tam je otec, tak sa vrátia naspäť. Pokiaľ by mala vysvetliť, kto je Maťo, tak Maťo je krstný otec detí, ktorý ich navštevuje. Nemá vedomosť o tom, že by sa F. vyjadroval nevhodne, alebo že by o ňom rozprával otcovi. Ona vždy deti znesie dolu, ale nechcú ísť vonku. Otvorí dvere, povie otcovi, aby si deti prevzal, lebo nechcú ísť samé vonku, tak ho aj pustí do vchodu, aby si ich zobral. Snaží sa odísť, aby ju nemali v dohľade, preto ide akoby naspäť do bytu, ale je problém a vždy len čaká, či odíde, alebo či pôjdu domov. Aj ich posunie, dá ich pred otca a ide hore. Otec, keď prinesie nákup, vloží ho do rúk F., alebo ich dá jej staršej dcére. Tá vždy ide s ňou, pretože je to lepšie. Na nej sú deti závislé a od dcéry by skôr odišli, keď ich otec čaká dolu. Nie je pravda, že by im čokoľvek zakazovala, alebo dokonca jesť F. jedlo, to je nezmysel. Stalo sa, že deti prišli hladné od otca, alebo povedali, že im nechutilo, tak sa najedli potom doma, ale jesť deťom nezakazovala. Matka ozrejmla, že do práce nechodí, má predĺženú rodičovskú dovolenku do 6 rokov veku detí zo zdravotných dôvodov, pretože B. má diagnostikovanú epilepsiu, histamínovú intoleranciu, rôzne alergie. Takisto aj F. máva teploty, aj keď je zdravý, dostane horúčky, 3 dni to trvá, následne mu nič nie je. Obe deti trpia zníženou imunitou. U F. alergie nie sú špecifikované. Má ekzém po celom tele prakticky od narodenia. Obe deti sú sledované v ambulancii u MUDr. L.. Deti používajú maste, aj do kúpeľa nejaké aditíva. Z hľadiska osobných a majetkových pomerov matka uviedla, že poberá rodičovský príspevok, prídavky na deti a výživné. Mesačné výdavky sú nájom mestského bytu vo výške 296 eur mesačne, elektrina 40 eur, školné po 15 eur pre každé dieťa a 30 eur pre každé dieťa strava, internet 10 eur, telefón 23 eur. Každý mesiac je potrebné zakupovať deťom oblečenie, obuv, do škôlky. Aj keď nastúpili v septembri 2020, bolo treba zakúpiť im viacero kusov oblečenia, tepláky zoderú, botasky potrebujú aspoň dvojce, keď chodia vonku a v ktorých chodia do škôlky, tretie k lekárom slušnejšie. Otec sa nespýtal, či niečo treba na začiatku pre deti, keď išli do škôlky. Zdravotný stav detí je taký, že majú ťažkosti. B. doma odpadla, bola s ňou hospitalizovaná v nemocnici asi päť dní. Každú zimu sú minimálne štyri krát v nemocnici s obidvoma deťmi. Aj za doprovod doplácala 40 eur. V súvislosti s epilepsiou sú sledovaní u neurológa. Bolo doporučené, aby B. nepozerala v zvýšenej miere televízor, vyhýbala sa počítaču, hlasným zvukom,

stresu. Od decembra 2020 sa nestalo, že by mala nejaký záchvat, alebo že by odpadla. Navštevujú neurologickú ambulanciu MUDr. J.. Jedenkrát za dva mesiace chodia na kontroly. F. mával z teplôt febrilné kŕče, chodia preto každé tri mesiace k MUDr. J.. Teraz ich objednal po pol roku. Aj v nemocnici dostal kŕče, v priebehu pár minút sa situácia zmení tak, že nič mu nie je a zrazu má teplotu 40°C. Pokiaľ sa týka stravy, deti nemajú veľmi obľúbené jedlá, zjedia málo čo. Pokiaľ sú alergie na laktózu, na lepek, sú potraviny, ktoré sa môžu a nemôžu jesť, ale pri histamínovej intolerancii, je to o čosi zložitejšie. Treba skúšať aké jedlo im pasuje, aké nie. Snaží sa im variť zdravo, čerstvú zeleninu, kvalitné mäso. Môžu tiež zeleninové vývary, ale bez bujón, ochucované len soľou. Pokiaľ sa týka stravovania v škôlke, deti jedia štandardne, sú určité veci, ktoré nemôžu, ale stravujú sa tam riadne ako ostatné deti. Zúžiť styk navrhla preto, že kým deti nemali u otca spať, fungovalo to v poriadku, keď chodili iba na 3 hodiny ku otcovi. Potom sa to náhle zmenilo s tým, že teda spať odmietajú u otca. Deti majú problém zaspať a nespia ani u jej rodičov. Keď deti aj zaspia a by sa stalo, že sa zobudia a nie je matka tam, tak je problém. B. v škôlke častokrát nespí, iba leží. Keď zaspí, tak len na malú chvíľku. V škôlke spia do 14:00 hod. Preto aj v stredy, keď je styk, majú to potom narušené, pretože prichádzajú domov o 17:00, potom dostanú deti večeru, o 19:00 hod. čítajú rozprávku, o 19:30 hod. spia. Je riziko, že keď si B. neoddychne, mohla by dostať zase epileptický záchvat.

6. Na pojednávaní dňa 27.09.2021 účastníci konania zopakovali svoje vyjadrenia, otec potvrdil, že styk s deťmi prebieha rovnako ako popisoval na prvom pojednávaní. Matka rovnako zopakovala svoju argumentáciu a popísala ako deti znesie z bytu ku vchodovým dverám a odchádza naspäť do bytu a očakáva, že si otec detí prevezme. Kolízny opatrovník poukázal na to, že bol preukázaný dlhodobý vzťahový konflikt medzi rodičmi a ani od posledného pojednávania, ani za ostatný čas nevedlo nič k pozitívnej zmene, aby deti boli pozitívne motivované na stretnutia s otcom. Navrhol vykonať znalecké dokazovanie, ktoré by dalo základný rámec toho, akým spôsobom má prebiehať stretnutie s deťmi, akým spôsobom majú zaujať stanovisko rodičia, aby tento konflikt prekonal a akým spôsobom by bolo najlepšie nastaviť odovzdávanie a preberanie detí, pretože deti sú v konflikte lojality voči rodičom, oboch majú radi a súčasné odovzdávanie neprebieha tak, aby to bolo v ich záujme.

7. Na pojednávaní dňa 12.09.2022 po vykonaní nariadeného znaleckého dokazovania účastníci konania zotrvali na svojich postojoch. V stretávaní detí sa ani odstupom času nič zásadné nezmenilo. Navrhovateľ trval na podanom návrhu, ktorý korešponduje s výsledkami znaleckého dokazovania, zároveň navrhol upraviť styk aj počas sviatkov a prázdnin vzhľadom na narušenú komunikáciu s matkou, s návrhom na zvýšenie výživného nesúhlasil. Matka zotrvala na svojom návrhu na zvýšenie výživného ako aj na návrhu o zúžení styku detí s otcom. Kolízny opatrovník navrhol súdu návrhu matky na zvýšenie výživného čiastočne vyhovieť a návrhu otcu o zmenu úpravy styku vzhľadom na výsledky znaleckého dokazovania vyhovieť s tým, že považuje za vhodné upraviť styk aj počas sviatkov a prázdnin, keď nie je predpoklad, že by sa na tom rodičia dokázali dohodnúť.

8. Súd vykonal dokazovanie výsluchom matky, otca, oboznaťmením sa s listinnými dokazmi založenými v spise, a to návrhom, vyjadrením matky k návrhu zo dňa 08.04.2021 spolu s jeho doplnením zo dňa 07.06.2021, doplnením návrhu zo strany otca zo dňa 07.06.2021, správou kolízneho opatrovníka zo dňa 23.03.2021 a zo dňa 07.09.2022, rodnými listami maloletých detí, dokladmi o výdavkoch matky, zápsmi otca o priebehu styku s maloletými deťmi, oznámením Materskej školy J. B. R. H. E.. G.. H. Z. P. zo dňa 18.06.2021, správou MUDr. E. J. zo dňa 19.07.2021, fotodokumentáciou, správou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš zo dňa 11.08.2022, oznámením obce Liptovská Porúbka zo dňa 15.08.2022, potvrdením zamestnávateľa otca H. - V., s.r.o. o príjme zo dňa 07.09.2022, potvrdením zamestnávateľa matky A. H. R. - H. o príjme zo dňa 09.09.2022, obrazovo-zvukovými záznamami predloženými na USB kľúči, znaleckým posudkom PhDr. C. J. č. ZP2022008 zo dňa 15.07.2022, pripojenými spismi Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 20Pc/13/2017, 9P/48/2019, 1P/28/2019 a ostatnými dôkazmi založenými v spise, pričom zistil nasledovný skutkový stav:

9. Z pripojeného spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 20Pc/13/2017 mal súd preukázané, že naposledy bolo o výživnom pre maloleté deti F. C. B. rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 11.09.2017, č. k. 20Pc/13/2017-56, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 29.05.2018, č. k. 8CoP/28/2018-200. Podľa uvedených rozhodnutí súd uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletých detí výživným vo výške 100 eur mesačne na každé z maloletých detí. Z pripojeného spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 1P/28/2019 mal súd preukázané, že naposledy bolo o styku otca s maloletými deťmi rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa

28.01.2020, č. k. 1P/28/2019-111 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 24.07.2020, č. k. 8CoP/28/2020-217. Podľa uvedených rozhodnutí bol otec oprávnený stykať sa s maloletými deťmi v sobotu každého párneho týždňa a v nedeľu každého nepárneho týždňa v čase od 10.00 hod. do 13.00 hod. počas prvých 3 mesiacov od právoplatnosti rozsudku, po uplynutí 3 mesiacov od právoplatnosti rozsudku v čase od 10.00 hod. do 15.00 hod. a vždy v stredu v čase od 16.30 hod. do 18.00 hod. Bolo zároveň upravené, že otec si preberie maloleté deti v mieste jej bydliska a po ukončení styku odovzdá deti matke v mieste jej bydliska s povinnosťou matky deti na styk s otcom riadne pripraviť. Z pripojeného spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 9P/48/2019 mal súd preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 09.12.2019, č. k. 9P/48/2019-63, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 30.06.2020, č. k. 5CoP/19/2020-166, dal súd za matku súhlas otcovi k podaniu žiadosti na príslušnom správnom orgáne na zmenu priezviska oboch maloletých detí z priezviska M. - M. na priezvisko J. - J..

10. Z potvrdenia zamestnávateľa otca, obchodnej spoločnosti H. - V., R..r.o., sídlo: J. XXX/X, Z. P., A.: XX XXX XXX zo dňa 07.09.2022 vyplýva, že priemerná čistá mesačná mzda otca za posledných 12 mesiacov je 573,08 eur. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš zo dňa 11.08.2022 vyplýva, že matka poberá rodičovský príspevok vo výške 479,80 eur a prídavok na dieťa na tri deti vo výške 30 eur na jedno dieťa, t. j. spolu 90 eur. Z oznámenia S. Z. J. zo dňa 15.08.2022 vyplýva, že matke nebola za posledných 12 mesiacov vyplácaná mzda, nakoľko je na predĺženej rodičovskej dovolenke. Z potvrdenia zamestnávateľa matky, živnostníka s obchodným menom A.. H. R. - H., miesto podnikania: Z. J. XXX, A.: XX XXX XXX zo dňa 09.09.2022 vyplýva, že priemerná čistá mesačná mzda matky za posledných 12 mesiacov je 25,08 eur.

11. Z oznámenia Základnej školy s Materskou školou E..G.. H., H. Š. L., L. XXX, Z. P. zo dňa 18.06.2021 vyplýva, že adaptácia maloletých detí F. C. B. na prostredie materskej školy bola u oboch detí primeraná. V kolektíve sa správajú bezprostredne, F. preferuje individuálne hry, tiež častejšie hľadá oporu u dospelého a je viac citovo naviazaný na matku. B. uprednostňuje hry kolektívne a je viac sociálna. V kolektíve kamarátov majú, sú nekonfliktní. Pri zmieňovaní rodiny prevažne spomínajú mamičku a starkého, sestru Z. a starkú. O otcovi sa nevyjadrujú, nespomínajú ho. Deti každý deň absolvujú popoludňajší spánok v materskej škole, zaspávajú bez ťažkostí, aj keď B. niekedy trvá dlhšie, pokiaľ zaspí. Matka upozornila aj na prípadnú možnosť epileptického záchvatu a dodala potrebný liek. Deti sa plne stravujú stravou pripravenou v rámci materskej školy. B. z dôvodu zdravotných problémov nepije mlieko. Deti v materskej škole konzumujú všetky jedlá. Zo správy pediatrického neurológa MUDr. E. J. zo dňa 19.07.2021 vyplýva, že B. je v ambulancii sledovaná ako stav po solitárnom centrálnom záchvate, návštevy prebehli v decembri 2020, v januári a marci 2021 a F. je v ambulancii sledovaný ako stav po febrilnom záchvate a návštevy prebehli v marci a júli 2019 a v júli 2020.

12. Zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 23.03.2021 vyplýva, že kolízny opatrovník prešetril pomery len u otca, u matky pomery prešetrené neboli. Otec býva na adrese L. XXX/XX Y. Z. P. v trojizbovom byte, ktorého je spoluvlastníkom spolu s rodičmi. V byte býva sám. Deti majú v jeho domácnosti plne zariadenú detskú izbu s posteľkami, skrinkami, hračkami, ako aj oblečenie, pyžamá a hygienické potreby. Otec uhrádza rodičom 200 eur a oni hradia všetky platby spojené s užívaním bytu a niekedy urobia nákup potravín. Otec je zamestnaný v spoločnosti H. - V. J. - K. s pracovnou dobou od 07.30 hod. do 16.00 hod. Otec pred kolíznym opatrovníkom popísal priebeh stretnutí s deťmi totožne s návrhom. Uviedol, že matka s ním nekomunikuje, informácie o deťoch si zisťuje sám u lekárky, v materskej škole ap. Kolíznemu opatrovníkovi sa nepodarilo prešetriť pomery u matky. Matka býva na adrese L. XXXX/XX Y. Z. P. Kolízny opatrovník sa opakovane pokúšal kontaktovať matku telefonicky - neúspešne. Následne ju kontaktovali e-mailom. Matka prisľúbila, že informácie o jej pomeroch kolíznemu opatrovníkovi poskytne. Zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 07.09.2022 vyplýva, že kolízny opatrovník opäť prešetril pomery len u otca, u matky pomery prešetrené neboli. Na pomeroch otca sa od posledného zisťovania pomerov v marci 2021 nič nezmenilo. Ako mesačné výdavky otec uviedol telefón 23 eur, pohonné hmoty 30 eur, internet 10-12 eur. Otec uviedol, že deti majú u neho ešte nevybalené darčeky z Vianoc a sviatkov (narodeniny, meniny). Od októbra 2020 deti v jeho domácnosti neboli. Za deťmi chodieval pravidelne podľa súdnej úpravy. Vždy im niečo kúpi a prinesie, pred víkendom aj zeleninu a ovocie. Tieto nákupy sú v sume cca 50 eur mesačne. Otec uviedol, že matka s ním nekomunikuje, komunikácia je obmedzená len na SMS správy, často bez odozvy. Aktuálne pomery matky sa napriek vykonaným šetreniam nepodarilo zistiť. Šetrenie na adrese matky bolo vykonané dňa 09.08.2022. Na zvonenie od vchodu bytovky nikto nereagoval. Matke pracovníčky kolízneho opatrovníka vhodili do poštovej schránky

odkaz o tom, že sa v tento deň pokúšali prešetriť pomery a zároveň matku požiadali, aby v nasledujúci deň - 10.08.2022 telefonicky kontaktovala sociálnu pracovníčku. Matka pracovníčku nekontaktovala. Dňa 05.09.2022 sa pracovníčky kolízneho opatrovníka opätovne pokúšali matku kontaktovať telefonicky, ale telefón nezdvihla. V ten istý deň matke e-mailom oznámili, že dňa 06.09.2022 vykonajú šetrenie v jej domácnosti. Dňa 06.09.2022 o cca 10.00 hod. bolo vykonané šetrenie na adrese matky. Na zvonenie od vchodu bytovky nikto nereagoval a nikto nereagoval ani na zvonenie pred vchodom do bytu, ani na klopanie na vchodové dvere. Matke pracovníčky vhodili do poštovej schránky odkaz o tom, že sa pokúšali prešetriť pomery a opäť matku požiadali, aby v nasledujúci deň telefonicky kontaktovala sociálnu pracovníčku. Na adresu matky sa pracovníčky vrátili o cca 12.00 hod., ale na zvonenie od vchodu bytovky nikto nereagoval. Vchodové dvere do bytovky boli uzamknuté. Matka kolízneho opatrovníka nekontaktovala.

13. Zo znaleckého posudku PhDr. C. J. č. ZP2022008 zo dňa 15.07.2022, znalkyne z odboru psychológia a odvetvie poradenská psychológia, vyplynuli nasledovné skutočnosti. Znalkyňa vykonala dve stretnutia s účastníkmi konania, a to dňa 29.03.2022 a dňa 31.05.2022. Znalkyňa podrobne popísala priebeh týchto stretnutí. Na prvom stretnutí dňa 29.03.2022 sa po prvotnom ostychu deti zapájali do aktivít. Boli v inej miestnosti ako rodičia, riešili testové úlohy a hrali sa hru „Človeče, nehnevaj sa“ a poobede hru na schovávačku, správali sa spontánne. Keď znalkyňa hru na schovávačku na 5 minút prerušila, po návrate k hre sa udiala veľká zmena v správaní detí. Deti sa správali odmietavo, uzkostne, neisto, s hlavou sklonenou do zeme, bez schopnosti čokoľvek povedať. Znalkyňa zhodnotila, že taká veľká zmena v správaní sa detí nie je možná bez zásahu dospelého človeka, v tomto prípade zasiahla do správania sa detí a deti „usmernila“ starka, ktorá im v čase nepriateľnosti znalkyne nič o povedala, čo tak diametraľne zmenilo správanie. Výsledkom bolo aj to, že ani po celom dni a spoločných hrách na konci, pri odchode, deti neboli schopné sa rozlúčiť, pozdraviť sa, či podať ruku alebo čokoľvek povedať. Počas celeho dňa sa deti k otcovi správali tak, akoby tam ani nebol, ignorovali jeho prítomnosť. Otec počas celeho dňa deti pozoroval, ale ich neovplyvňoval, nezasahoval do diania, ani do toho, čo robili, ako sa správali. V závere stretnutia sa deťom snažil odovzdať darcčky, ktoré im priniesol. Obe deti prejavovali odmietanie, nechceli sa na darcčky ani pozrieť. Po určitom čase a po príhovore otca, po pobaďaní otcom, aby sa aspoň pozreli, čo im priniesol prevládla zvedavosť detí a darcčky si vzali do rúk, prijali ich a začali si ich prezerat. Na druhom stretnutí dňa 31.05.2022 boli deti, matka aj otec prítomní v jednej miestnosti. Otec sa správal ako pozorovateľ. Deťom boli nachystané dve rozprávkové knižky. Keďže deti neboli ochotné sa ani na rozprávkové knižky pozrieť, bolo nutné ich opätovne motivovať, aby sa pozreli, čo sme im pripravili. Matka bola pasívna a prijímala prejavy naľkonnosti od detí, ale deti nepodporila v tom, aby spolupracovali, alebo aby sa pozreli na rozprávkové knižky, či začali rozprávať. B., ktorá sedela matke na kolena, bola viac aktívna a neodolala, pozrela sa na knižky, ktoré boli na stole. F. sa pritlačal k matke a sestre B., schovával si hlavu pod stôl, neskočil sa vľah po zemi, chodil poza stolicu, kde sedela matka, občas nakukol, čo je na stole. V jednom momente F. odpovedal na nejakú otázku, „Nie“ na čo sa zarazil a prekryl si dlanami ústa. Obe deti nehovorili, iba krútili hlavami, nakoniec neverbálne B. určila, ktorú rozprávkovú knižku precítajú. Ako deti odisli z miestnosti, kde boli rodičia do hernej miestnosti, správali sa spontánne. Boli uvoľnene, aktívne a hrave, nadväzovali ľahko kontakt a vymýšľali rôzne hry. V druhý deň opäť nastala zmena v správaní detí po obednej prestávke. Deti sa správali akoby opäť prisli do celkom do neznamého prostredia. Znalkyňa pozorovala, že správanie detí po príchode z obeda bolo v prítomnosti matky maladaptívne, neprimerané, nespokupracujúce, odmietave rovnako ako ráno pri príchode. Pozoruhodne však je, že deti sa v prítomnosti „cudzích“ osôb (súdna znalkyňa, asistentka V.) v nepriateľnosti matky správali úplne adekvátne k danej situácii, primerane reagovali na aktivity a hry, spontánne sa zapájali a celkom sa uvoľnili. Stacila hodina prítomnosti s matkou a deti sa zmenili na nepoznanie. Z uvoľnených, spontánnych, hravých, aktívnych, radostných detí sa stali deti placlive, hanblive, odmietave, nekomunikatívne, neiste, neschopné sa fyzicky odlepiť od matky. Neprirodzené správanie sa detí pri matke a krátko po kontakte s matkou bolo v zrejmom protiklade so spontánnym, prirodzeným, uvoľneným správaním sa detí v nepriateľnosti matky s cudzími osobami. Take to zmeny v správaní nie sú nahodné, majú svoju príčinu a súvisia so správaním sa matky. Znalkyňa uviedla, že deti majú v prítomnosti matky obavy sa prejavit, vyjadrit sa, povedať, čo chcú, čo si prajú. Potlačajú svoje prirodzené prania a túžby, nevedia, čo si môžu dovoliť, majú obavy. Je zrejme, že nevedia, čo môžu robit, ako sa majú správať, ako ich správanie a prejavy budú prijaté alebo naopak neprijaté a odmietnute. Deti majú pri matke najväčšiu istotu vtedy, ak počujúvajú to, čo od nich matka vyzáduje a podľa toho sa riadia, lebo inak sa cítia byť ohrozené. Deti sa správajú tak, ako im podľa „programových vzorcov“ manipulačii určuje

matka a s veľkou pravdepodobnosťou aj starka detí (na základe stretnutia dňa 29.03.2022). Správanie detí pri matke je neprirodzené, neadekvátne ich veku. Matka sa snaží otca maloletých detí „zrušiť“, poľsobí na deti neprimeraným spôsobom vo vzťahu k otcovi, vedie ich proti otcovi, učí ich, aby otca volali ujo, bráni styku otca s deťmi a reálne nepodporuje styk otca s deťmi. Avšak matka detí si zrejme neuvedomuje, ako takýmto svojím jednaním v konečnom dôsledku poskodzuje a deformuje v psychickom i sociálnom vývoji predovšetkým maloleté deti. Deformuje im rolu muža a v živote, muž a mužsku postavu ako takú. V tomto procese negatívneho vplyvu a poľsobenia na deti možno utrpieť najviac práve F., ktorý týmto poľsobením stráca adekvátny mužský vzor, ktorý možno nasledovať a rešpektovať. Otec detí ako mužský vzor je znehodnocovaný, odmietaný matkou, čo následne možno viesť v psychickom vývine F. k odmietaniu a k znehodnocovaniu seba sameho. Nemať možnosť sa identifikovať s kladným mužským vzorom, tak sa bude identifikovať so záporným mužským vzorom, čo ho do života možno veľa ne poskodí.

14. Na základe psychologického vyšetrenia a skúmania spisovej dokumentácie dospela znalkyňa k nasledujúcim podstatným záverom. Znalkyňa vyšetrila osobnosť matky, otca a maloletých detí. Osobnosť matky je štruktúrovaná, vyhranená s jasnou diferenciaciou vlastností osobnosti. Flegmatický typ temperamentu. Schizotypia. Uzavretosť do seba, rezervovanosť. Hranicne hodnoty v schizoidných a paranoidných tendenciách. Opatrnosť v prejavovaní citov. Odstup, kritickosť, trvanie na svojich myšlienkach, nedôverčivosť, chladnosť, sklon k namrzenosti, skepsa, rigidita. Plochosť a suchosť emocionalita. Intelektuálny prístup k veciam, odmieta kompromis, budi rozpaky. Inteligencia - neschopnosť poradiť si s abstraktnými problémami, horsí ušudok, slabsia seba organizovanosť a vytrvalosť. Psychická zrelosť, vie čeliť realite, pokojnosť, trvalejšie záujmy, postoje. Tolerancia voči frustrácii a stresu. Submisivita. Mlčanlivosť, vážnosť, introspektívnosť, ustaranosť. Trva na svojich vnútorných hodnotách. Obozretnosť, robí si starosti. Nedostatočne prijímanie morálnych noriem skupiny. Vo vzťahu k skupine nedodržiavanie pravidiel, či záväzkov. Ak chce svoj prospech, nesvedomitosť, nespôhľivosť, nestalosť, ľahké vzdávanie sa, bez sebaovládania, ležérnosť lajdáckosť. Impulzívne emocionálne správanie, egocentrizmus. Plachosť, ostýchavosť, inhibovanosť, citlivosť k hrozbe, nedôverčivá plachosť, emocionálna zdržanlivosť, sťahovanie sa do seba. Obmedzené záujmy, ľahko zatrpkne. Dba na pravidlá, pohotovo vníma nebezpečenstvo. Pocity menejcennosti, váhavosti pri vyjadrovaní svojich pocitov. Vyhybanie sa ľuďom, preferuje niekoľko blízkych priateľov než väčšiu skupinu ľudí. Neschopnosť udržať kontakt s diano okolo seba. Dôverčivosť, prijíma dane podmienky, svoju osobnú nedôležitosť. Čapavosť, tolerantnosť, benevolentnosť k chybám druhých, zmierlivosť. Praktickosť, spôhľivosť v praktickom ušudku. Stalosť, vážnosť, robí si starosti. Prizemné záujmy a starosti, vyhybanie sa umeleckému. Spoločenská pohotovosť, uhladenosť, znalosť sveta. Sociálna ostražitosť, taktik, citová disciplinovanosť. Presne kalkuluje, preferuje kanosť, vychytralosť. Schopnosť vidieť veci z rôznych hľadísk. Konzervatívnosť. Rozhodnosť, samostatnosť. Kritickosť, podávanie samostatných riešení, často nebyvajú akceptované. Horsie sa spriateluje. Sebakontrola, spoločensky zamerané sebaovládanie, spoločenská precíznosť, sila voľe. Riadi sa svojim seba ponatím. Dba na sociálnu reputáciu. Spoločenské sebaovládanie, vytrvalosť, ohľaduplnosť, svedomitosť. Nízka ergická tenzia. Uvoľnenosť, pokojnosť. Adaptabilita, schopnosť prispôbovať sa prostrediu, realite: Schopnosť prispôbovať sa prostrediu, vnímať súvislosti, prejavovanie sociálneho záujmu. Pri problémoch s prispôbením sa v prostredí - tendencia k: Možné sú problémy v sociálnom kontakte. Prejavy nespokojnosti neistoty, sklony k nedôverčivosti, vzťahovaciosti. Nedostatok prispôbovosti. Jedna autoritatívne, prípadne sa snaží byť v postavení autority. Aktívne usiluje o presadenie vlastných ambícií. Prekazky ju mobilizujú, podnecujú k akcii. Emocionálne prispôbenie: Citová učnosť, citlivosť, prispôbovacia emocionalita. Romantik, bohata fantázia, inklinuje k denne mu sneniu. Imaginácia prináša viac vzrúšenia a podnetov než vonkajšia aktivita. Poľsobí milo, jedna so šarmom. Citovo plachá, ostýcha sa hlbsie viazať. Navonok možno plachosť poľsobiť ako citová povrchnosť. Pri problémoch s emocionálnym prispôbením tendencia k: Získaniu dominancie, prevahy, dôstojnosti. Emotívna rozkolisanosť, problémy s emocionálnym prispôbením. Intenzívne sa podieľa na veciach života. Pohotovosť k akcii, k interakcii. Možno preraš do vybusnosti. Usiluje sa o to prekonanie pocitu prázdna a zblíženie sa s druhými. Snaží sa, prežiť rozmanitý a intenzívny život. Zvedavosť, pátra v mnohých oblastiach. Prípadnú úzkosť možno vyvolať čokoľvek. Kládie odpor k ake mukol'vek obmedzovaniu, zdôrazňuje slobodu. Odhodlanosť uskutočniť vs'etko, čo poklada za správne a dobre. Sociálne prispôbenie: Záujem o sociálne vzťahy. Kontrola reality. Adaptácia v interpersonálnych vzťahoch. S druhými ľuďmi jedna s osobitným šarmom. Vyhyba sa

kritike alebo prípadným obmedzeniam. Uprednostňuje samostatné a slobodné jednanie. Pri problémoch v sociálnom prispôsobení - tendencia k: Sebaovládaniu, ale aj k neistote s potrebou získať oporu, možno sa dostať do závislosti. Oba sa, z čoho jej bude brať v tom, o čom usiluje. Menšia pragmatičnosť. Sklon unikáť do denneho snenia. Hľadá spôsob ako tieto obmedzenia odstrániť. Snáď sa tomu predísť s ťažkosťami, poľahky sa prispôsobí jednaniu. Boli zistené ďalšie skutočnosti: má schopnosť vytvárať stabilné citové väzby a pokojné prostredie. Znížená schopnosť empatie vo vzťahu k prezívaniu detí, ak ide o dosiahnutie jej prospechu, záujmov a cieľov. Manipulácia s deťmi v snahe dosiahnuť svoje ciele. Deformovanie a manipulácia postojov detí vo vzťahu k otcovi, bez citlivosti na výsledky týchto konaní a dopad na maloleté deti. Komunikácia vykazuje známky porúch - prekrúcanie skutočností, vyhybanie, neúprimnosť, nedostatok otvorenosti a autenticity, neschopnosť priznať si chybu, popieranie faktov, sklony ku klamstvu a zavádzaniu fabuláciami. V záťažových situáciách prevláda nekonzistentné jednanie, so snahou získať prevahu so zníženou schopnosťou prispôsobenia sa. Pri riešení konfliktov prevláda vyhybanie - 93,24 %. Osobnosť otca je štruktúrovaná, vyhranená s jasnou diferenciáciou vlastností osobnosti. Flegmaticko-sangvinický typ temperamentu. Inklinuje k opatrnosti v prejavovaní citov. Intelektuálny prístup k veciam, odmieta kompromis. Odstup, kritičnosť, trvanie na svojich myšlienkach, pedantnosť, odtiaľnosť, nedovoľnosť, chladnosť, sklon k namrznutosti. Inteligencia - bystrosť, rozumová kapacita, charakternosť, rýchlo sa učí. Intelektuálna adaptabilita, intelektuálne záujmy, lepší úsudok, silnejšia vytrvalosť. Psychická zrelosť, v celistvosti realite, pokojnosť, trvalejšie záujmy, postoje. Tolerancia voči frustrácii a stresu. Submisivita. Mlčanlivosť, vážnosť, introspektívnosť, ustaranosť. Premýšľajúca, trvá na svojich vnútorných hodnotách. Pomalosť, tichosť, obozretnosť, robí si starosti. Nedostatočne prijímanie morálnych noriem skupiny. Vo vzťahu k skupine nedodržiavanie pravidiel, či záväzkov. Ak chce svoj prospech, nesvedomitosť, nespôhľivosť, nestálosť, ľahko vzdávanie sa, bez sebaovládania, ľahostajnosť. Impulzívne emocionálne správanie, egocentrizmus. Dobrodružnosť, hrosť, spoločenská smelosť, neohrozená spontánnosť, aktívnosť. Živé reagovanie, srdečnosť, priateľskosť, impulzívnosť, citové a umelecké záujmy, bezstarostnosť, nevníma signály hroziaceho nebezpečenstva. Praktičnosť, spoločnosť v praktickom úsudku. Nasledovanie objektívnych skutočností. Stálosť, vážnosť, robí si starosti. Prizemne záujmy a starosti, vyhybanie sa umeleckému. Konzervatívnosť. Závislosť na skupine. Sociálna závislosť na skupine. Udržovanie konvencie, spoločenských zvyklostí, formalít, ustálených spôsobov. Sebakontrola, spoločensky zamerané sebaovládanie, spoločenská precíznosť, sila voľe. Riadi sa svojim seba ponatím. Dbá na sociálnu reputáciu. Spoločenské sebaovládanie, vytrvalosť, ohľaduplnosť, svedomitosť. Nízka ergická tenzia. Uvoľnenosť, pokojnosť. Inicialne prispôsobenie: na znaky odovzdania sa, zmierlivosti, pasivity i smútku. Adaptabilita, schopnosť prispôsobovať sa prostrediu, realite: Schopnosť prispôsobovať sa realite, primerane sa koncentrovať, vnímať súvislosti a prejavovať sociálne záujmy. Pohotový a bystrý pozorovateľ. Vydáva sa po nových cestách, smeruje k novým obzorom, hľadá viac osobnej slobody. Tužby po uznaní a úspechu, čo mu má otvoriť srdce druhých ľudí. Domnieva sa, že sa mu podarí prekonať odstup, ktorý ho spreveda. Pri problémoch s prispôsobením sa v prostredí - tendencia k: vnímaniu súvislosti v zhode s realitou, sociálnemu kontaktu. Sebakontrola, potreba kľudnej sily a prevahy so sklonom k dominancii. Emocionálne prispôsobenie: prispôsobovaniu sa, praktickému amotivovanému konaniu. Vyhladáva vzrúšujúce a podnetné situácie. Miluje bezprostredné a uvoľnené veselie. Aktívny, pripravený sa podieľať, zúčastňovať, rád sa nechá vtiahnuť do centra diania. Pri problémoch s emocionálnym prispôsobením - tendencia k: citlivosti. Možno sa prejavovať naľadovosť, popudlivosť prípadne oslabenie emocionálnej kontroly. Súčasne životná situácia i medzilidské vzťahy sú neuspokojivé. Zlepšenie spája s kooperáciou. Pranie je rozporne pre združnosť a citovú utlmenosť. Uprednostňuje slobodu a voľnosť, odmieta akékoľvek pripútanie. Vnútorňý konflikt rastie: na jednej strane je potreba nezávislosti, na druhej strane tendencia podržať a nič nestatíť. Nutkavo unika, rastie nepokoj. Potlačí rozlady, duševné napätie, navonok nespokojnosť popiera. Jedná hrdo a sebavedomo. Zdoťrazňuje sebestačnosť a nezávislosť. Sústredenie na seba presadenie a upevnenie vlastnej pozície. Odmieta akékoľvek obmedzovanie, zasahy do samostatnej a slobodnej realizácie osobných plánov a rozhodnutí. Sociálne prispôsobenie: záujem o sociálne vzťahy, prispôsobovanie sa v interpersonálnom priestore. Možno byť so sklonom k introverzii. Pri problémoch v sociálnom prispôsobení - tendencia k: ostrejšiemu vnímaniu s náznakmi potreby opory, či prejavov závislosti. Domnieva sa, že mu druhí nerozumejú, cíti sa dezorientované a nezakorenene. Pátra, hľadá nové prostredie i vzťahy s nádejou, že nájde uspokojenie a pokoj. Na posúdenie jeho individuálnych schopností vychovávať maloleté deti, najmä schopnosť vytvárať stabilné citové väzby a prostredie, schopnosť

empatie, komunikačná schopnosť, znašanie zaťažových situácií a riešenie konfliktných situácií ap., tiež sklony ku klamstvu a fabulácii. Boli zistené ďalšie skutočnosti: schopnosť vytvárať stabilné citové väzby a pokojné prostredie, primeraná empatia, schopnosť znašať zaťažové situácie a riešiť konfliktne situácie. V komunikácii zameranie na vyriesenie situácie, praktickosť. Maloletá B. má osobnosť vo vývine, detskú, nevyzretú. Emocionálne výkyvy, prevzťuje emocionálna zložka osobnosti v porovnaní s rozumovou zložkou. Voľové mechanizmy menej rozvinuté, v zaťažovej situácii sklon k odmietnutiu spolupracovať aj komunikovať. V správaní otvorená, družná a spoločenská v nepriateľnosti matky. Nálada prevzťne pozitívna, v zaťažovej situácii prejavy psychického napaťia, prestala komunikovať. Emocionálne je pod silným vplyvom matky, prejavy správania sú ovplyvňované postojmi a správaním sa matky. B. v priateľnosti matky prejavuje úzkosť, hanblivosť, odmietavosť, má obavy sa prejaviť, povedať, čo chce, čo si praje. Potlačá svoje prirodzené prania a túžby, nevie, čo si možzťe dovoliť, má obavy. Nevie, čo možzťe robiť, ako sa má správať, ako jej správanie a prejavy budú prijaté alebo naopak neprijaté a odmietnuté. Hneď ako B. odišla z miestnosti, kde boli rodičia do hernej miestnosti správala sa spontánne, uvoľnene, hravo, ľahko nadvzťovala kontakt a aktívne sa zapájala do hier. V projekčivnom teste TSV, matka, ako najdoľzťitejšia vzťahová osoba je vnímaná B. ako konfliktná osoba. Matka svojim správaním vyvoláva v dieťati pocity, ktoré sú nejednoznačné, rozporupľné, ambivalentné, čo prenaša dieťa aj na ine osoby, s ktorými prichádza do kontaktu. Intrapsychický konflikt B. prezťiva vo vzťahu k „posluchatť mamu“, „hra s mamou“, „mama“, „stretnutie s tatom“. Pritom emocionálny tlak, ktorý je v podvedomí B. „posluchatť mamu“ je silnejší (na základe toho, kde bol pojem „posluchatť mamu“ v teste umiestnený), ako emocionálny tlak, ktorý cíti B. vo vzťahu k „hra s mamou“, „mama“ a „stretnutie s tatom“. „Tato“ v projekčivnom teste TSV sa nachádza v poli neutrality, podobne ako aj „hra s tatom“ a „sťkoľka“. V súvislosti s týmito pojmi B. neprezťiva zťiadny stres. Súrodenecký vzťah s „F.“ je prezťivovaný B. pozitívne, podobne ako „doma s mamou“. Tým, zťe B. je v starostlivosti matky, citovo preferuje matku. Na podvedomej úrovni má k matke ambivalentný, rozporupľný vzťah, intrapsychický konflikt - výsledok projekčivneho testu TSV. Otca volá ujo a správa sa k otcovi nevsťimavo. Na podvedomej úrovni má k otcovi neutrálny vzťah, výsledok projekčivneho testu TSV. Maloletý F. má osobnosť vo vývine, detskú, nevyzretú. Emocionálne výkyvy, prevzťuje emocionálna zložka osobnosti v porovnaní s rozumovou zložkou. Voľové mechanizmy menej rozvinuté, v zaťažovej situácii sklon k odmietnutiu spolupracovať aj komunikovať. V správaní otvorený, družný a spoločenský v nepriateľnosti matky. Nálada prevzťne pozitívna, v zaťažovej situácii prejavy psychického napaťia, prestal komunikovať. Emocionálne je pod silným vplyvom matky, prejavy správania sú ovplyvňované postojmi a správaním sa matky. F. v priateľnosti matky prejavuje úzkosť, hanblivosť, odmietavosť, má obavy sa prejaviť, povedať, čo chce, čo si praje. Potlačá svoje prirodzené prania a túžby, nevie, čo si možzťe dovoliť, má obavy. Nevie, čo možzťe robiť, ako sa má správať, ako jeho správanie a prejavy budú prijaté alebo naopak neprijaté a odmietnuté. Hneď ako F. odišiel z miestnosti, kde boli rodičia do hernej miestnosti správal sa spontánne, uvoľnene, hravo, ľahko nadvzťoval kontakt a aktívne sa zapájal do hier. F. v kresbe postavy matky, vyobrazil matku na celú plochu papiera A4 ako obrovskú hlavu. F. označil kresbu: „Toto je mamina.“ V kresbe matky chýba jasná sťtruktúra, tvar, systém, poriadok, je chaotická. Z kresby je zrejme, zťe F. vníma matku ako silnú autoritu, ktorú treba posluchatť, ktorej nie je možne klať odpor, možzťe vsťak zároveň ohrozovať, vzbudzovať neistotu, je vo svojich požiadavkách nepredvídatelna a nevyspytatelna. Tým, zťe F. je v starostlivosti matky, citovo preferuje matku. K matke má aj na podvedomej úrovni pozitívny vzťah. Otca volá ujo a správa sa k otcovi nevsťimavo. Na podvedomej úrovni má pozitívny prijímacý postoj k: „hra s tatom“, „hra s mamou“, „mama“ - neutrálnne postoje zaujíma k: „doma s mamou“, „tato“, „JA“, „B.“ - uvedené je výsledkom projekčivneho testu TSV. Citový vzťah matky k maloletým deťom znalkyňa zhodnotila tak, zťe ho nemožno hodnotiť ako zdravý. Ani správanie sa dieť v priateľnosti matky nebolo na znaleckom dokazovaní zdravé, t. j. prirodzené a spontánne. Matka si zrejme neuvedomuje, zťe ak ublízťuje prostredníctvom dieť byvalemu partnerovi, ublízťuje v prvom rade deťom. Ak sa matka snaží chraťniť seba prostredníctvom dieť, taktiezť tým ublízťuje iba deťom. Matka neprejavuje dostatok citlivosti a empatie voči prezťivaniu dieť, vystavuje dieť svojim správaním stresu a vzbudzuje v nich neistotu, obavy, zmaťtok a chaos. Citový vzťah otca k maloletým deťom znalkyňa zhodnotila ako pozitívny, prijímací, akceptujúci, resťpektujúci prania dieť. Otec nemal priestor rozvíjatť vzťajomný vzťah medzi ním a deťmi. Otázku ovplyvňovania dieť niektorým z rodičov, prípadne inými osobami a prejav ovplyvňovania na správanie dieť a jeho dôsledky na psychický vývoj dieť znalkyňa zhodnotila tak, zťe dieť sú ovplyvňované matkou, starou matkou vo vzťahu k druhému rodičov - otcovi v negatívnom smere. Toto ovplyvňovanie sa prejavuje na správaní sa maloletých dieť. Matka sa snaží otca maloletých dieť „zrusiť“, poľsobí na dieť neprimeraným spoľsobom vo

vztáhu k otcovi, vedie ich proti otcovi, učí ich, aby otca volali ujo, bráni styku otca s deťmi, reálne nepodporuje styk otca s deťmi. Avšak matka si zrejme neuvedomuje, ako takýmto svojím jednaním v konečnom dôsledku poškodzuje a deformuje v psychickom i sociálnom vývoji predovšetkým deti. Deti sa v prítomnosti matky prejavujú ako úzkostné, hanblivé, odmietavé, majú obavy sa prejaviť, vyjadriť sa, povedať, čo chcú, čo si prajú. Potlačujú svoje prirodzené prania a túžby, nevedia, čo si môžu dovoliť, majú obavy. Je zrejme, že nevedia, čo môžu robiť, ako sa majú správať, ako ich správanie a prejavy budú prijaté alebo naopak neprijaté matkou. Pozoruhodné však je, že deti sa v prítomnosti „cudzích“ osôb (súdna znalkyňa, asistentka Terka) v neprítomnosti matky správali úplne adekvátne k danej situácii, primerane reagovali na aktivity a hry, spontánne sa zapájali a celkom sa uvoľnili. Neprirodzené správanie sa detí pri matke a krátko po kontakte s matkou bolo v zrejmom protiklade so spontánnym, prirodzeným, uvoľneným správaním sa detí v neprítomnosti matky s cudzími osobami. Take to zmeny v správaní nie sú ani prirodzené ani naľahodné, majú svoju príčinu a súvisia so správaním sa matky a ovplyvňovaním detí matkou. Z pozorovania správania sa detí dňa 31.05.2022: Hneď ako deti odisli z miestnosti, kde boli rodičia do hernej miestnosti správali sa spontánne. Boli uvoľnené, aktívne a hravé, nadväzovali ľahko kontakt a vymysľali rôzne hry. Na začiatku pri hrách boli obe deti tvorivé, vymysľali stále nové hry, ktoré poznali so skôľky. Pri hrách a zadaných úlohách boli mal B. C. F. ochotne spolupracovať, dobre sa prispôbovali, úlohy ich zaujali. B. sa vyjadrila: „Bojím sa, či sa maminka ešte domov vráti?“ Kde je počiatok tohto strachu, ako vznikol? Je zrejme, že matka manipuluje s deťmi, obavy, či sa maminka ešte domov vráti v dieťati nevzniknú bez zjavnej vonkajšej príčiny, ale zo zážitku, ktorý tento strach a obavy vyvolal. Podobne ako vyjadrenie B.: „Naš otec je teraz v robote.“ A pritom otec detí sedel vo vedľajšej miestnosti. Take to správanie je naučené, dieťa reprodukuje iba to, k čomu bolo v minulosti vedené. Na záver stretnutia dňa 31.05.2022 deti dostali jednoduchú úlohu. Boli vyzvané, aby povedali, koho vidia v miestnosti. Po veľmi dlhom čase a otáľaní povedali, že v miestnosti je Terka. Asistentku Terku pomenovali ako prvú. Pre deti je to „cudzí osoba“ (videli ju v ten deň po prvýkrát), ale voči nej nemajú vytvorený žiadny psychický blok, takže táto úloha bola pred deti najľahšia. Na základe ďalšieho a dlhšieho vyžývania detí, aby povedali, kto je ešte v miestnosti, sa odhodlali povedať, že sú pri mamičke, ale nedokázali vôbec nahlas odpovedať na otázku, kto ďalší je ešte v miestnosti = otec. Zdráhali sa povedať ujo ako to povedali súdnej znalkyni pri vyšetrovaní dňa 29.03.2022. Pritom na podvedomej úrovni obe deti cítia, kto je ich otec, ale tiež cítia, že pred matkou si to nemôžu dovoliť povedať. Znalkyňa uzavrela, že lepšie osobnostné predpoklady pre výchovu maloletých detí boli zistené u otca. Otec však doposiaľ nemal možnosť priamo sa na výchove detí podieľať, nakoľko matka bráni otcovi styku s deťmi, snaží sa otca pre deti „celkom zrušiť“, vedie deti k tomu, aby otca volali ujo. Sama matka týmto správaním však podryva svoju autoritu aj citový vzťah detí vo vzťahu k sebe, čo sa tiež preukázalo vo výsledkoch testových metód u detí. Znalkyňa v odpovedi na otázku, aká je najvhodnejšia frekvencia styku otca s deťmi a jeho podmienky uviedla, že je v záujme detí, aby sa otec stykal s deťmi počas víkendov od piatku do nedele s prespávaním u otca a taktiež počas týždňa počas popoludnia. V súčasnom období je to pre deti najvhodnejšia forma styku otca s deťmi. Matka by mala deti priviesť k bydlisku otca v stanovenom čase, kde by si otec deti prevzal. Otec by mal pri odovzdaní detí priviesť k bydlisku matky v stanovenom čase, kde by deti matke odovzdal. Matka by mala uviesť deti správnou komunikáciou spolu s vysvetlením, kto je ich otec, uviesť veci na pravú mieru, správne vysvetliť deťom, kde sa stala chyba, deti pripraviť na styk s otcom a dodržiavať rozhodnutia súdu. V súvislosti so zistenými skutočnosťami v procese znaleckého dokazovania by bolo vhodné, aby matka detí začala pracovať s odborníkom v oblasti psychoterapie, aby sa vysporiadala s konfliktami, ktoré má vo svojom podvedomí uložené ako vzorce správania a prenáša ich na mal. deti, ktoré pramenia z jej detstva a rodiny.

15. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. (veta 1. a 2.) Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane. (veta 4.).

16. Podľa § 25 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1 súd upraví styk rodičov k maloletým deťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

17. Podľa § 62 ods. 1,2,4 a 5 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

18. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

19. Podľa § 76 ods. 1 Zákona o rodine, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

20. Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie po dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

21. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

22. Podľa čl. 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

23. Na základe vykonaného dokazovania zhodnotiac vykonané dokazovanie jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti s prihliadnutím na všetko, čo počas konania vyšlo najavo, pokiaľ sa týka protinávrhu matky na zvýšenie výživného, súd konštatuje čiastočnú opodstatnenosť návrhu, preto zvýšil výživné zo 100 eur na 120 eur na každé maloleté dieťa. Otca tak súd zaviazal povinnosťou prispievať na výživu detí výživným celkovo vo výške 240 eur mesačne. Súď skúmal, či doslo k takej podstatnej zmene pomerov na strane rodičov alebo maloletých detí od posledného rozhodnutia o výživnom, aby boli splnené podmienky na zvýšenie výživného. Naposledy bolo výživné určené v roku 2017 v útlom veku detí, a to rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 11.09.2017, č. k. 20Pc/13/2017-56 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 29.05.2018, č. k. 5CoP/28/2018-200. Otec bol v tom čase zamestnaný u rovnakého zamestávateľa ako v súčasnosti - obch. spol. H. - V., s.r.o., Z. P. a jeho priemerná mesačná mzda bola na úrovni 374,11 eur. Matka bola na materskej dovolenke a poberala materské vo výške 288,76 eur mesačne (9,62549 eur za deň), spolu s prídavkami na deti vo výške 23,58 eur na jedno dieťa. V aktuálnom čase otec dosahuje u rovnakého zamestávateľa príjem priemerne mesačne vo výške 573,08 eur. Matka je aktuálne na predĺženej rodičovskej dovolenke do dovŕšenia 6. roku detí a poberať rodičovský príspevok vo výške 479,80 eur a prídavok na tri deti vo výške 90 eur (3 x 30 eur). Ani jednému z rodičov od posledného rozhodovania o výživnom nepribudla

vyživovacia povinnosť. Každému z rodičov sa zvýšila životná úroveň približne rovnako, keď príjem do domácnosti matky sa zvýšil o 210,30 eur (569,80 - 359,50) a príjem do domácnosti otca o 198,97 eur (573,08 - 374,11). Maloleté deti F. C. B. mali v čase posledného rozhodovania o výživnom takmer rok, v súčasnosti majú 5 rokov a navštevujú materskú školu. S nástupom do materskej školy sa nepochybne zvýšili výdavky na maloleté deti. Vzhľadom na uvedené skutočnosti má súd za to, že od posledného rozhodnutia o výživnom nastala relevantná zmena pomerov, čo podľa ustanovenia § 78 ods. 1 Zákona o rodine umožňuje zmeniť súdne rozhodnutie o výživnom.

24. Keďže došlo k zmene pomerov, súd prehodnotil rozsah vyživovacej povinnosti rodičov k maloleťmu v súlade s ustanovením § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pričom v prvom rade prihliadol na súčasne odvodnené potreby maloletých detí ako oprávnených osôb z výživného. Pravidelné mesačné výdavky na maloleté deti pokiaľ sa týka bývania sú vo výške 74 eur na jedno dieťa (na bývanie matka uviedla výdavok 296 eur a súd bral do úvahy 4 osoby v domácnosti matky), školné a stravné v materskej škole 65 eur na jedno dieťa, poplatok za krúžok ZUŠ vo výške 8,33 eur na jedno dieťa. Čo predstavuje výdavky celkovo vo výške 147,33 eur, okrem výdavkov na stravu mimo materskej školy a nepravidelné výdavky na ošatenie, obuv, voľnočasové aktivity ap. Súd poukazuje na to, že okrem vyživovacej povinnosti od rodičov je výživa maloletých detí pokrytá čiastočne aj sťažnou daňkou v podobe rodinného prídavku, ktorú poberá matka v sume 30 eur na jedno dieťa. Súd vzal do úvahy tak odôvodnené potreby maloletých detí, ako aj možnosti a schopnosti povinného rodiča - otca a dospel k záveru, že v možnostiach a schopnostiach otca je prispievať na výživu maloletých detí sumou 120 eur mesačne na každé z nich. Takáto suma výživného je aktuálne spôsobilá spolu s prídavkami na maloleté deti, ktoré poberá matka, pokryť náklady na základné potreby maloletých detí. Súd poukazuje na to, že hoci je, vzhľadom na odstup času a zohľadňujúc aj len vývoj životných nákladov, odôvodnené výživné zvýšiť, otec dosahuje príjem na úrovni 573 eur a výživné vo výške 240 eur na obe deti predstavuje takmer 42 % jeho príjmu. Súd zohľadnil aj plnenia, ktoré otec poskytuje deťom nad rámec výživného. Otec poskytuje deťom darčeky na sviatky a Vianoce a taktiež odovzdáva do domácnosti matky nákupy potravín, ovocia, zeleniny ap. minimálne jedenkrát týždenne pred víkendom. Nie vinou otca darčeky pripravené pre deti zostávajú nevybalené v jeho domácnosti. Otec vyjadril ochotu podieľať sa na úhrade poplatkov za voľnočasové aktivity detí, ako aj iné výdavky detí, avšak pre defektnú komunikáciu s matkou o týchto výdavkoch otec ani nemá vedomosť. Vyživovacia povinnosť musí dávať povinnému rodičovi priestor na to, aby mal možnosť prispieť aj nad rámec výživného na potreby maloletého dieťaťa. Skutočnosť, že matke sa zdajú plnenia otca nad rámec vyživovacej povinnosti nepotrebné, nič nemení na tom, že otec poskytuje maloletým deťom v rámci svojich možností aj iné plnenia než výživné a pri určení výšky výživného je potrebné zachovať priestor aj na to, aby otec mal možnosť tieto plnenia naďalej maloletým deťom poskytovať. Navyše súd zdôrazňuje, že pokiaľ by fungoval rodičovský vzťah na primeranej úrovni a styk s deťmi tak, aby obaja rodičia mali zachovaný rovnocenný vzťah k maloletým deťom, otec by sa rovnako osobnou starostlivosťou a zabezpečením potrieb detí počas styku u neho podieľal na bežných výdavkoch detí a takýmto spôsobom by bola eliminovaná aj finančná záťaž na strane matky. Zohľadňujúc všetky uvedené aspekty súd primerane zvýšil výživné na sumu 120 eur mesačne na jedno dieťa, a to späťne od podania protinávrhu matky, t. j. od 08.04.2021. Keďže súd zvýšil výživné o 20 eur (jedno dieťa), vzniklo zameškané výživné. Zameškané výživné od 08.04.2021 (podanie protinávrhu) do 31.08.2022 vo výške 670,66 eur (16 x 40 eur + alikvótna časť za mesiac apríl 2021 v rozsahu 23 dní; 40 eur : 30 dní x 23 dní = 30,66 eur) súd povolil otcovi splácať v splátkach po 20 eur spolu s bežným výživným počnúc od právoplatnosti rozsudku pod podmienkou straty výhody splátok v prípade neuhradenia čo aj len jednej splátky riadne a včas. Vo zvyšnej časti súd na návrh matky na zvýšenie výživného zamietol.

25. Pokiaľ sa týka styku otca s maloletými deťmi, matka požadovala zúženie styku tak, že otec bude oprávnený stykať sa deťmi v užšom rozsahu ako doposiaľ, a to v sobotu párneho týždňa od 10.00 hod. do 13.00 hod. a v nedeľu nepárneho týždňa od 10.00 hod. do 13.00 hod. Otec naopak žiadal rozšírenie styku s deťmi na víkendové stretávanie od piatku od 17.00 hod. do nedele do 18.00 hod. a ponechať na styk každú stredu od 16.30 hod. do 18.00 hod. a zároveň upraviť aj styk počas sviatkov a prázdnin. Súd nepovažoval návrh matky na zúženie styku otca s deťmi na stretávanie jedenkrát týždenne na tri hodiny (v sobotu alebo v nedeľu) za opodstatnený. Takýto návrh rozsahu styku nie je absolútne v záujme maloletých detí, ktoré majú právo na zachovanie vzťahu s oboma rodičmi, akokoľvek sú vzťahy medzi nimi narušené. Styk v takomto rozsahu nepostačuje na budovanie vzťahu s rodičom, ktorému deti nie sú zverené do starostlivosti a napovedá o tom, že matkina vôľa je, aby sa deti s otcom nestýkali vôbec, resp. aby vôbec nemali priestor pre budovanie vzťahu s otcom. Deťom vo veku do 7 rokov sa ešte intenzívne

buduje vzťahová väzba, či už k najbližším osobám v ich okruhu - matke a otcovi, ale aj k vzdialenejším príbuzným, priateľom a rodinným známym, autoritám, učiteľom v škole a podobne. Dieťa je v takomto veku ešte odkázané na intenzívnu starostlivosť zo strany rodičov a to oboch rodičov, bez ohľadu na to, či spolu žijú v jednej domácnosti, alebo nie. Aby dieťa nadobudlo pocit istoty a zdravé sebavedomie do budúcnosti, je potrebné, aby malo v rannom detstve vo svojom živote oba vzory správania, tak mužský ako aj ženský model. Nie je možné osobu matky a otca v živote dieťaťa nahraď kýmkoľvek, pokiaľ rodičia sú v blízkosti dieťaťa a dieťa vie, že má matku aj otca. Ide v začiatku o vzťah založený na biologickej väzbe, ktorá sa u dieťaťa postupne rozvíja práve trávením spoločného času s rodičmi.

26. V konaní neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zúženie styku otca s deťmi na 3 hodiny týždenne, t. j. dvanásť hodín mesačne. Práve opačne, v konaní bolo jednoznačne preukázané, že je v záujme maloletých detí, aby sa styk otca s deťmi rozšíril na víkendové stretávania aj s prespávaním a aby mal možnosť kontaktu s deťmi aj počas týždňa. Za takýchto podmienok ako v súčasnosti prebieha stretávanie otca s deťmi, si môže otec budovať vzťah s deťmi len veľmi ťažko. Keď bolo naposledy rozhodované o úprave styku, v rámci konania vedeného pod sp. zn. 1P/28/2019 bolo konštatované, že stretávanie otca s deťmi by malo mať postupne rozširujúcu a nie zužujúcu tendenciu. Podľa aktuálne právoplatného a vykonateľného rozhodnutia má styk otca s deťmi prebiehať v čase od 10.00 hod. do 15.00 hod. buď počas soboty, alebo nedele, avšak styk neprebíha vôbec. Vo chvíli, keď po uplynutí troch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia malo dôjsť k rozšíreniu stretávania o púhe dve hodiny, takýto styk už nebol realizovaný ani jedenkrát. Otec za obdobie ostatných dvoch rokov (od októbra 2020 doposiaľ) nemá absolútne možnosť zasahovať do výchovy detí, ani si s deťmi budovať vzťah. Stretávanie obmedzené na pár minút nemožno hodnotiť ako riadny styk s deťmi. V konaní boli preukázané obavy otca o tom, že matka deti ovplyvňuje proti nemu, nevedie ich k stretávaniu s ním, deťom zakazuje sa s ním stykať a prezentuje, že si to neželá. Uvedené obavy a tvrdenia otca boli preukázané obrazovo-zvukovými záznamami vyhotovenými otcom na stretnutiach s deťmi, keď styk začal byť oklieštený na stretnutia vo vchode bytového domu, kde matka s deťmi býva. Deti uviedli otcovi, že nie je ich táto a na otázku otca, aby uviedli, kto im to povedal, obe deti zhodne odpovedali: „mamička“. Keď deti uviedli, že nemôžu ísť k otcovi a otec sa ich opýtal prečo, obe deti uviedli: „Lebo mamička zakázala.“ Súd vykonal dokazovanie prehratím týchto záznamov, pretože nebolo možné iným dôkazným prostriedkom preukázať tvrdenia otca, že deti sú matkou ovplyvňované. Súd vykonal vo vzťahu k tomuto dôkazu test proporcionality a vyhodnotil, že v danej chvíli (pred nariadením znaleckého dokazovania) jedine takýto dôkazný prostriedok je spôsobilý preukázať závažné tvrdenia otca vo vzťahu k matke. Navyše a v kontexte toho, že súd rozhodoval o maloletých deťoch aj nanešťastie vo vzťahu k maloletým deťom, tvrdenia otca boli preukázané aj znaleckým dokazovaním. Súd na tomto mieste odkazuje na podrobne uvedené závery znaleckého posudku uvedené v bodoch 13. a 14. tohto rozsudku bez potreby ich duplikovania a obmedzí sa na tomto mieste len na najzásadnejšie poznatky zistené znalkyňou. Znaleckým dokazovaním bolo preukázané, že matka deti na styk s otcom riadne nepripravuje a reálne styk otca s deťmi nepodporuje. Matkou nie sú deti vedené pozitívnym smerom k tomu, aby mali možnosť budovať si vzťah s druhým rodičom. Najzávažnejšie a najviac poškodzujúce vo vzťahu predovšetkým k deťom je, že matka deti vedome negatívne vedie proti otcovi, keď v rámci znaleckého dokazovania bolo preukázané, že deti sú ovplyvňované matkou a tiež starou matkou vo vzťahu k otcovi negatívne. Je zrejmé, že matka manipuluje s deťmi, deti reprodujú vo vzťahu k otcovi to, k čomu boli v minulosti vedené. Napriek tomu, že vedia, kto je ich otec, pred matkou o ňom hovoria ako o ujovi. Deti sú si vedomé, že matka si neželá, aby otca vnímali ako otca a tak ho oslovovali. Znalkyňa v znaleckom posudku konštatovala, že obe deti na podvedomej úrovni cítia, kto je ich otec, ale tiež cítia, že pred matkou si to nemôžu dovoliť povedať. Uvedené závery znalkyne podporujú aj tvrdenia otca o tom, že počas posledných stretnutí, ktoré s deťmi prebiehali ešte relatívne v poriadku, deti už od auta pri odovzávaní matke kričali, že sa nestískali, nebozkávali. Nikto sa detí na nič nepýtal a nastala takáto spontánna reakcia z ich strany smerom k matke. Je evidentné, že deti cítia, že pred matkou si nemôžu voči otcovi dovoliť akékoľvek citové prejavy z dôvodu jej nevôle. V kontexte vykonaného dokazovania potom obrana matky, že ona deti voči otcovi nevedie, že ich neučí, aby otca volali ujo, že ich motivuje, aby sa s otcom stretli, vyznieva ako účelová, premyslená a nesúladná s realitou a objektívne preukázanými skutočnosťami. Pokiaľ by matka mala skutočný záujem o to, aby si deti budovali vzťah s otcom, mala by záujem komunikovať s otcom na inej úrovni, než aktuálne, čo sa komunikáciou ani nedá nazvať. Matka nie je schopná prijať akékoľvek objektívne zistené skutočnosti, má pocit, že všetci sú vopred nastavení proti nej. Takýto postoj matky reflektuje jej tendenčné správanie a naznačuje, že matka nemieni zmeniť svoje negatívne nastavenie voči otcovi a pripustiť, že deti v živote nutne potrebujú mať vytvorený vzťah aj s otcom ako mužským vzorom. Znalkyňa posúdila vzťah matky k deťom ako nezdravý, poškodzujúci

ich zdravý vývoj. Matka v deťoch potláča spontánnosť a prirodzenosť, tým im poškodzuje budovanie zdravého sebedomia a zintenzívňuje v nich obavy, neistotu a zmätenosť. Takáto defektná výchova matky môže deti do budúcnosti vážne poškodiť v ich zdravom vývoji. Pokiaľ matka argumentovala, že ona styku otca s deťmi nebráni, ale si želá, aby deti u otca prespávali až vtedy, keď budú chcieť, tak v kontexte závažných zistení znalkyne o ovplyvňovaní detí matkou, by takéto svoje želanie deti, keby ho aj aktuálne pociťovali, pred matkou určite neprejavili. Matka počas konania aj týmito svojimi tvrdeniami potvrdzovala, že nie je jej úprimným a dobre mysleným práním, aby deti s otcom mali rovnako intenzívny vzťah ako s ňou. Matka zasahuje do vôle a „chcenia“ detí neprimeraným nezdravým spôsobom a následne účelovo prezentuje, že deti by mali ísť k otcovi, keď oni sami budú chcieť. Uvedený nezdravý vplyv matky sa u maloletej B. začína ukazovať tak, že B. má k matke ambivalentný, rozporuplný vzťah a má obavy sa prejavíť a povedať, čo chce, čo si praje a potláča svoje prirodzené pránia a túžby a maloletý F. je emocionálne pod silným vplyvom matky a prejavy jeho správania sú ovplyvňované postojmi a správaním matky, a preto sa rovnako obáva povedať, čo chce, čo si praje, potláča svoje prirodzené pránia a túžby. V kontexte uvedených záverov zakladať styk na chcení detí je neskutočnou ilúziou, objektívne nereálne, vylúčené.

27. Súd poukazuje na od počiatku napätý rodičovský vzťah a tendenciu matky samostatne vychovávať deti bez zásahu otca do ich výchovy a života. Súd na tomto mieste poukazuje na závery Krajského súdu v Žiline uvedené v rozsudku zo dňa 29.05.2018, č. k. 5CoP/28/2018, keď už vtedy (maloleté deti nemali ani jeden rok) odvolací súd apeloval na matku, aby si neuzurpovala právo na výchovu maloletých detí len výlučne ona, pretože deti rovnako, ako svoju matku, potrebujú aj svojho otca a aby bol zabezpečený ich všestranný vývoj nielen po stránke fyzickej, ale aj po stránke psychickej. Odmietanie alebo podceňovanie dôležitosti aj druhého rodiča (otca maloletých detí) pri ich výchove, ktorá sa viac menej v súčasnosti vykonáva len počas styku otca s maloletými deťmi, môže poukazovať na nedostatky matky pri výchove maloletých detí, ktorá v prípade, ak nebude korigovať svoje správanie, môže byť v budúcnosti aj dôvodom pre zmenu výchovného prostredia pre maloleté deti. Odmietanie ktoréhokoľvek z rodičov v konečnom dôsledku dopadá na samotné deti a spôsobuje nenapraviteľnú ujmu v živote maloletých detí. Súd preto opätovne poukazuje na to, že tak, ako má otec vyživovaciu povinnosť k deťom, keď sú deti v starostlivosti matky, tak matka má povinnosť deti na styk s otcom riadne pripraviť, to znamená tak, aby styk bol realizovateľný a skutočne aj realizovaný bol a prebiehal podľa súdnej úpravy. Predpokladom zverenia dieťaťa do starostlivosti jedného rodiča je to, aby tento rodič dokázal vytvoriť priestor na stretávanie dieťaťa s druhým rodičom. Ak táto podmienka splnená nie je, súd má povinnosť zvažovať inú starostlivosť o maloleté deti. Súd odkazuje aj na závery znalkyne o tom, že lepšie predpoklady pre výchovu maloletých detí boli zistené u otca. Preto sa súd nestotožnil s argumentáciou matky, že od posledného rozhodovania o styku otca s deťmi nedošlo k takej podstatnej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu pôvodného rozhodnutia. Práve naopak, došlo k zisteniu tak závažných skutočností vo vzťahu k matke, ktorá absolútne dehonestuje osobu otca v očiach detí, že samotná znalkyňa konštatovala, že matka svojím správaním maloleté deti poškodzuje a deformuje v psychickom i sociálnom vývoji. Na tomto mieste sa súdu žiada účastníkom konania zdôrazniť, že pokiaľ bude negatívny vplyv matky vo vzťahu k otcovi pretrvávať a otec nebude mať možnosť budovať si vzťah s deťmi prostredníctvom realizácie styku s nimi a bude naďalej ako druhý rodič znevažovaný a degradovaný, je to dôvod na zmenu osobnej starostlivosti o maloleté deti.

28. Súd mal jednoznačne v konaní preukázané, že návrh otca na zmenu úpravy styku je dôvodný v celom jeho rozsahu aj pokiaľ sa týka úpravy styku počas sviatkov a prázdnin, keď je zrejmé, že od narodenia detí je rodičovský vzťah komplikovaný a nie je predpoklad, že sa rodičia na styku počas sviatkov a prázdnin dokážu dohodnúť. Súd sa na tomto mieste stotožnil s názorom kolízneho opatrovníka o potrebe úpravy styku aj mimo bežného roka. Súd uvádza, že ide o úpravu štandardnú, obvyklú aj v iných obdobných prípadoch so zameraním na zachovanie rovnocenne tráveného času oboch rodičov s deťmi počas sviatkov a prázdnin. Rovnako mal súd preukázané a napokon to vyplynulo aj z odporúčania znalkyne, že je dôvod na zmenu odovzdávania detí v mieste bydliska otca matkou, pretože takmer dva roky prebieha styk otca s deťmi tak, že deti sa od matky nevzdialia, nie je možné ich zo strany otca prevziať. Prevzatie detí v mieste bydliska matky sa neosvedčilo a aktuálne nie je v prospech maloletých detí. Matka nevytvorila priestor na to, aby otec deti reálne na styk v mieste jej bydliska prevzal, preto súd určil, že matka v uvedených časoch odovzdá maloleté deti v mieste bydliska otca a otec maloleté deti po skončení styku v uvedených časoch odovzdá matke v mieste jej bydliska. Súd v kontexte vykonaných dôkazov považoval tvrdenia matky o tom, že ona deti na styk pripraví, ale otec je ten, ktorý si deti neprevezme, ako účelové, keď z dokazovania jednoznačne vyplynulo, že matka deti

na styk reálne nepripravuje a navyše deti negatívne ovplyvňuje voči otcovi. Tvrdenia matky, že nemá deti ako dopraviť do bydliska otca súd považoval za tendenčné, keď najprv matka tvrdila, že nemá ani auto, pritom následne uviedla, aké auto vlastní a aké má mesačné náklady na pohonné hmoty. Rovnako účelovo súd vyhodnotil aj tvrdenie matky, že pešo je nereálne s deťmi ísť do bydliska otca, keď následne uviedla, že vzdialenosť bydliska otca je totožná ako vzdialenosť jej bydliska od materskej školy, ktorú deti navštevujú a kde ich matka doprevádza aj peši. Pokiaľ matka vyslovila obavu, že znalkyňa bola jednostranne zameraná proti nej, súd poukazuje aj na obrazovo - zvukové záznamy, z ktorých je zrejmé, že matka deťom doslova zakázala sa s otcom stýkať. Do budúca má matka možnosť preukázať zmenu svojho postoja a zároveň preukázať, že znalkyňa aj všetci, o ktorých má pocit, že sú voči nej negatívne nastavení, sa mylia a deti dokáže na styk s otcom pripraviť tak, aby bolo možné v budúcnosti očakávať, že deti budú opäť bezproblémovo chodiť k otcovi, snáď opäť aj z jej bydliska. Súd zároveň upravil vo výroku rozsudku aj povinnosť matky umožniť otcovi realizovať styk s deťmi v prípade objektívnych dôvodov či už na strane matky, otca alebo maloletých detí, ktorými sa rozumejú najmä zdravotný stav maloletých detí, alebo iná závažná prekážka styku na strane matky, otca alebo maloletých detí a umožniť otcovi styk s jedným dieťaťom v prípade, že styk realizovaný byť môže, pričom na strane druhého dieťaťa sú objektívne dôvody pre nerealizovanie stretnutia. Súd autoritatívne neupravil informačnú povinnosť matky vo vzťahu k otcovi, keď táto vyplýva pre matku aj zo zákona a keď podľa vyjadrenia otca si relevantné informácie zisťuje u dotknutých subjektov (materská škola, detská lekárka, odborní lekári ap.) ako rodič aj samostatne. Pokiaľ sa týka odporúčania znalkyne, aby matka začala pracovať s odborníkom v oblasti psychoterapie v kontexte aj vyjadrenia kolízneho opatrovníka, v rámci služieb úradu práce, prípadne aj v spolupráci s inými subjektmi nie je možné služby psychoterapie zabezpečiť a uložiť potom takúto povinnosť v rámci súdneho rozhodnutia. Je na dobrovoľnom rozhodnutí matky, aby vzhľadom na závery znaleckého dokazovania vo vzťahu k samej sebe zvažila možnosť absolvovania psychoterapie za účelom vysporiadania sa s konfliktami, ktoré podľa záverov znalkyne má vo svojom podvedomí uložené ako vzorce správania a prenáša ich na maloleté deti, ktoré pramenia z jej detstva a rodiny. Pokiaľ absentuje dobrovoľnosť, akákoľvek terapia sa míňa účelu a zostáva bezvýznamná.

29. Napriek potrebe autoritatívneho zásahu súdu vo vzťahu k úprave styku si rodičia musia uvedomiť potrebu ich vzájomnej komunikácie a kooperácie ako rodičov. Nie je možné, aby súd vyčerpávajúco v rozhodnutí zachytil všetky životné situácie a aby rozhodnutie súdu dávalo odpoveď na všetky otázky. Dynamika života bude prinášať situácie, ktoré si budú vyžadovať spoluprácu rodičov na normálnej slušnej úrovni ich rodičovského vzťahu. Medzi rodičmi je potrebné zintenzívniť ich komunikáciu na takú úroveň, aby maloleté deti nemuseli mať pocit, že si musia medzi rodičmi vyberať, koho z nich majú radšej. A hlavne nemuseli mať pocit viny v prípade kontaktu s otcom. To, čo sa dnes deje v prežívaní maloletých detí je absolútne nežiadúce. Zo spontánnych detí, ktorú spontánnosť každé dieťa v sebe prirodzene má, sa stali deti adaptované, ktoré premýšľajú o tom, čo si môžu a nemôžu vo vzťahu k rodičom „dovoliť“, či môžu alebo nemôžu prejaviť radosť pri obdarovaní hračkou, alebo sa nechať objasť, aby ani jedného z rodičov nesklamali. Akokoľvek sú vzťahy medzi rodičmi napäté, majú nateraz možnosť opäť situáciu vzhľadom na záujem maloletých detí prehodnotiť, zmeniť svoje postoje, urobiť určité kompromisy a zamyslieť sa nad možnosťami, ako docieľiť, aby ich deti boli šťastné a aby im navrátili ich spontánnosť. Vzťahy medzi rodičmi musia dosiahnuť takú úroveň, aby deti z ich stretnutia neboli vystresované, odovzdávanie detí musí byť prirodzené, rodičia by mali komunikovať prirodzene, bez hnevu, či iných útokov navzájom. Súd zdôrazňuje, že záujem maloletého dieťaťa je pri rozhodovaní o otázkach, ktoré sa ho týkajú, vždy prvoradý, ako to predpokladá čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa a čl. 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie. Súd zdôrazňuje obsah článku 5 Zákona o rodine, ktorý za újem dieťaťa vymedzuje ako za újem na usporiadaní takých rodinných vzťahov, ktoré by boli prospešné pre telesný, citový, rozumový, ale aj mravný vývoj dieťaťa. Záujmy rodičov nesmú byť zohľadňované na úkor záujmov dieťaťa. Súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávného osobného styku s obidvomi rodičmi. Právo na pravidelný, rovnocenný a rovnoprávny osobný styk s otcom u maloletých detí nie je zachované pokiaľ sa má realizovať na pár minút vo vchode bytového domu. Vzhľadom predovšetkým na najlepší záujem maloletých detí a ich právo rozvíjať plnohodnotne vzťahy s oboma rodičmi, nech už sú dôvody rozpadu ich vzťahu akékoľvek, rozhodol súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku, keď v konaní bolo nepochybne preukázané, že styk v uvedenom rozsahu je v záujme maloletých detí.

30. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), podľa ktorého z'laden z účastníkov nemá na'hradu trov konania, ak tento za'kon neustanovuje inak. Súď z'ladnemu z účastníkov konania nepriznal na'rok na na'hradu trov konania, nakoľko v mimosporov'ch konaniach je v zásade vyluč'eny' na'rok na na'hradu trov konania, prič'om súď nezistil naplnenie z'ladnej z výnimiek upraven'ch v ustanoveniach § 53 a nasl. CMP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať v lehote 15 dní od jeho doručenia odvolanie na Okresnom súde Liptovský Mikuláš. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. O odvolaní rozhodne Krajský súd v Žiline.

Podľa § 363 CSP, sa v odvolaní popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením (§ 44 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie na peňažné plnenie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov, alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému podľa § 370 a nasl. CMP.